

ČÁST 1

SOUHRNNÉ VÝSLEDKY V DOPLŇOVACÍCH VOLBÁCH

1. Obecné údaje o doplňovacích volbách

Od vzniku Senátu do posledních voleb do horní komory parlamentu v roce 2014 se doplňovací volby konaly celkem v 10 obvodech v 9 termínech v 6 různých letech. Doplňovací volby byly vždy vyhlášeny prezidentem republiky rozhodnutím prezidenta republiky (RPR), jejichž příslušná čísla jsou uvedena v tabulce 1. První doplňovací volby proběhly v srpnu 1999 ve volebním obvodu Praha 1, kde bylo potřeba zvolit nového senátora za zemřelého Václava Bendu. Další byly na přelomu října a listopadu 2003 z důvodu jmenování senátora Pavla Rychetského z volebního obvodu Strakonice předsedou Ústavního soudu. O týden později proběhly doplňovací volby v obvodu Brno-město za senátorku Dagmar Lastoveckou, která byla jmenována soudkyní Ústavního soudu. V roce 2004 se konaly 8. a 9. října doplňovací volby ve dvou volebních obvodech (Praha 4 a Znojmo). Senátoři za tyto obvody (Josef Zieleniec, resp. Vladimír Železný) byli zvoleni poslanci Evropského parlamentu. Dvoje doplňovací volby se konaly i v dubnu 2007. Ve dnech 13. a 14. dubna proběhly ve volebním obvodu Chomutov za senátora Petra Skálu, který se vzdal mandátu ze zdravotních důvodů a o dva týdny později ve volebním obvodu Přerov za senátorku Jiřku Seitlovou, která se stala zástupkyní veřejného ochránce práv. Další volby byly v březnu 2011 z důvodu úmrtí senátora Jiřího Dienstbiera zvoleného za obvod Kladno. V lednu 2014 se konaly volby ve volebním obvodu Zlín za senátora Tomia Okamuru, který byl zvolen poslancem PS PČR a v září téhož roku ve volebním obvodu Praha 10, jelikož senátor za tento obvod Jaromír Štětina byl zvolen poslancem Evropského parlamentu.

Tab. 1 Datum doplňovacích voleb a délka mandátů v nich zvolených senátorů

Číslo a název volebního obvodu	Právní předpis vyhlášení voleb (RPR č.)	Datum konání voleb (1. den 1. kola voleb)			Přibližná délka mandátu (v měsících)
		doplňovací volby (DV)	poslední řádné volby před DV	následující volby po DV	
27 Praha 1	115/1999 Sb.	27.8.1999	15.11.1996	25.10.2002	38
12 Strakonice	273/2003 Sb.	31.10.2003	25.10.2002	17.10.2008	60
58 Brno-město	289/2003 Sb.	7.11.2003	13.11.1998	5.11.2004	12
20 Praha 4	415/2004 Sb.	8.10.2004	12.11.2000	20.10.2006	25
54 Znojmo	415/2004 Sb.	8.10.2004	25.10.2002	17.10.2008	49
5 Chomutov	17/2007 Sb.	13.4.2007	20.10.2006	12.10.2012	66
63 Přerov	32/2007 Sb.	27.4.2007	25.10.2002	17.10.2008	18
30 Kladno	7/2011 Sb.	18.3.2011	17.10.2008	10.10.2014	43
80 Zlín	353/2013 Sb.	10.1.2014	12.10.2012	říjen 2018 ^{*)}	58 ^{*)}
22 Praha 10	125/2014 Sb.	19.9.2014	15.10.2010	říjen 2016 ^{*)}	25 ^{*)}

^{*)} očekávané datum voleb a odhadnutá délka mandátu nově zvoleného senátora

Mandát senátorů zvolených v doplňovacích volbách trval vždy pouze do doby, kdy v příslušném senátním obvodu proběhly další řádné volby. Délka mandátu takto zvolených senátorů se mohla pohybovat v rozmezí 1 až 6 let. Nejkratší dobu trval mandát senátora zvoleného v doplňovacích volbách v listopadu 2003 ve volebním obvodu Brno-město, kde se následující řádné volby konaly již za 12 měsíců. Naopak nejdéle vykonával funkci senátor zvolený v dubnu 2007 ve volebním obvodu Chomutov a to 5,5 roku (Tab. 1).

2. Volební obvody, volební účast

Volební obvody jsou stanoveny v Příloze č. 3 Zákona. Ke změně dochází tehdy, jestliže v některém volebním obvodu dojde k navýšení nebo snížení počtu obyvatel o 15 % oproti průměrnému počtu obyvatel připadajícímu na jeden mandát. Změna se provádí pouze v letech, kdy jsou vyhlášeny volby do Senátu. S výjimkou jednoho volebního obvodu se doplňovací volby konaly na území stejných obcí jako řádné volby. Ve volebním obvodu č. 30 Kladno došlo v roce 2010 k přesunu 8 obcí do volebního obvodu č. 6 Louny. Doplňovací volby v tomto obvodu tak proběhly v 69 obcích se 157 okrsky místo původních 77 obcí a 165 okrsků. Ve volebním obvodu Strakonice bylo v doplňovacích volbách o jeden okrsek méně z důvodu sloučení dvou okrsků v obci Štěkeň a tím snížení jejich počtu ze 4 na 3 okrsky. Úplný seznam obcí, ve kterých proběhly doplňovací volby včetně volebních výsledků v nich je uveden v přílohové tabulce T 2.

Tab. 2 Počet obcí a okrsků ve volebních obvodech v doplňovacích a řádných volbách

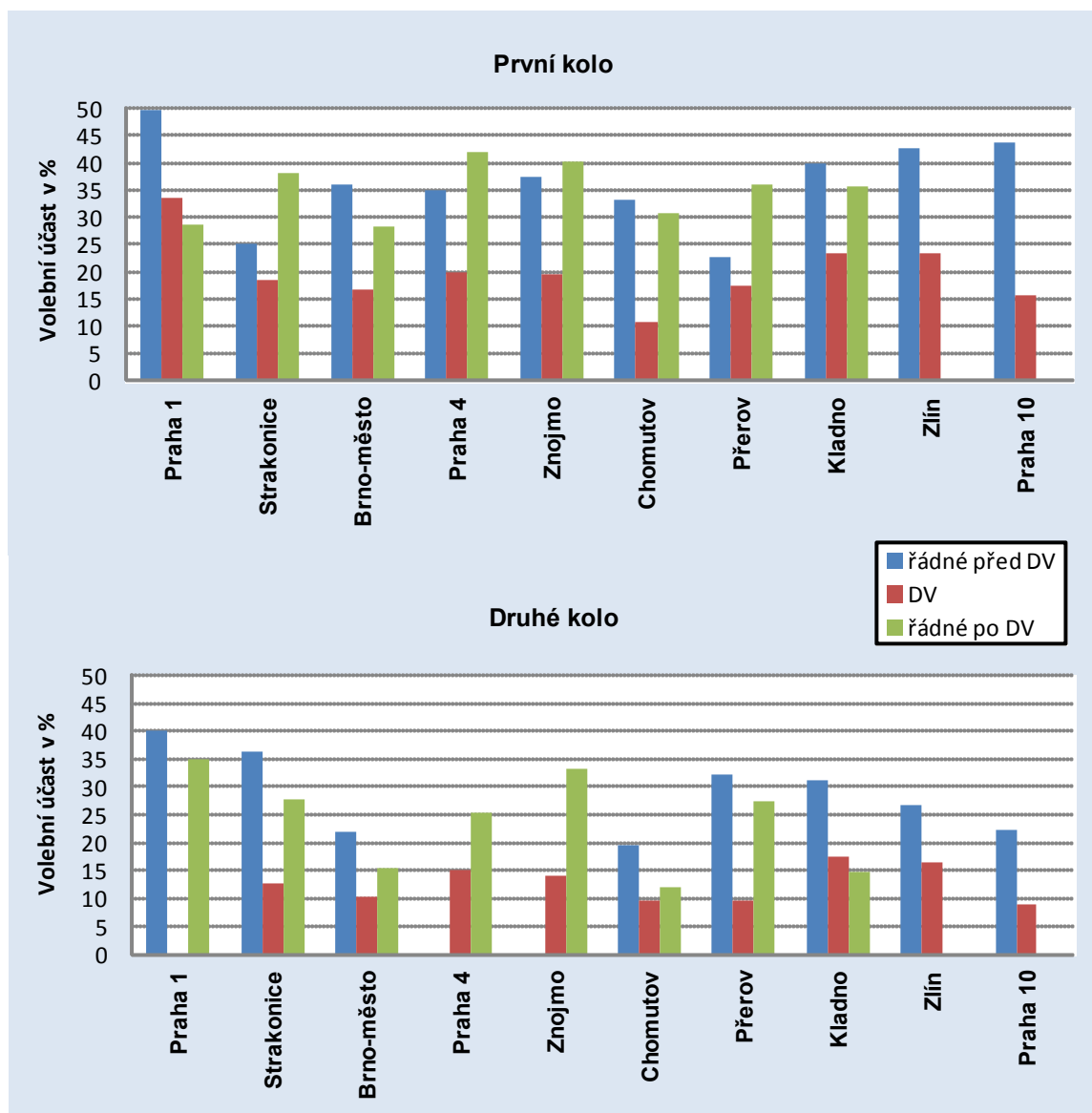
Číslo a název volebního obvodu	Doplňovací volby			Předchozí řádné volby		
	rok konání	počet obcí	počet okrsků	rok konání	počet obcí	počet okrsků
27 Praha 1	1999	4	99	1996	4	99
12 Strakonice	2003	169	330	2002	169	331
58 Brno-město	2003	10	97	1998	10	97
20 Praha 4	2004	1	103	2000	1	103
54 Znojmo	2004	148	203	2002	148	203
5 Chomutov	2007	44	118	2006	44	118
63 Přerov	2007	101	215	2002	101	215
30 Kladno	2011	69	157	2008	77	165
80 Zlín	2014	79	140	2012	79	140
22 Praha 10	2014	3	107	2010	3	107

Tab. 3 Volební účast v doplňovacích a řádných volbách

Číslo a název volebního obvodu	Kolo voleb	Doplňovací volby		Předchozí řádné volby		Následující řádné volby	
		rok konání	volební účast (%)	rok konání	volební účast (%)	rok konání	volební účast (%)
27 Praha 1	1	1999	33,70	1996	49,72	2002	28,78
	2		x		40,21		34,98
12 Strakonice	1	2003	18,44	2002	25,00	2008	38,26
	2		12,56		36,39		27,63
58 Brno-město	1	2003	16,69	1998	36,09	2004	28,14
	2		10,27		21,84		15,30
20 Praha 4	1	2004	20,00	2000	34,97	2006	41,93
	2		15,21		x		25,48
54 Znojmo	1	2004	19,50	2002	37,45	2008	40,15
	2		14,01		x		33,14
5 Chomutov	1	2007	10,92	2006	33,30	2012	30,80
	2		9,73		19,57		11,83
63 Přerov	1	2007	17,44	2002	22,61	2008	36,17
	2		9,66		32,22		27,28
30 Kladno	1	2011	23,32	2008	39,93	2014	35,69
	2		17,63		31,21		14,82
80 Zlín	1	2014	23,33	2012	42,85	2016	x
	2		16,36		26,58		x
22 Praha 10	1	2014	15,80	2010	43,79	2018	x
	2		8,75		22,24		x

Volební účast byla v doplňovacích volbách ve stejných obvodech zpravidla nižší než v řádných volbách. Výjimku tvořil v prvním kole voleb obvod Praha 1 v roce 1999, kdy se voleb zúčastnila více než třetina oprávněných voličů. Ačkoliv byla účast voličů přibližně o polovinu nižší než při prvních volbách do Senátu v tomto obvodu, byla o cca 5 procentních bodů vyšší než v následných řádných volbách a zároveň nejvyšší ze všech doplňovacích voleb. Naproti tomu nejnižší účast v 1. kole doplňovacích voleb byla ve volebním obvodu Chomutov v roce 2007, kdy jen nepatrně přesáhla 10 procent a byla o 23, resp. 20 procentních bodů nižší než v nejbližších řádných volbách. Ve druhém kole doplňovacích voleb byla stejně jako u řádných voleb účast voličů tradičně nižší a s výjimkou obvodu Kladno v roce 2011 byla nižší než v řádných volbách. V tomto volebním obvodu byla volební účast také ze všech obvodů, kde se konalo 2. kolo doplňovacích voleb, nejvyšší (17,6 %). V ostatních obvodech byla účast voličů ve druhém kole velmi nízká, ve třech obvodech nedosáhla ani 10 procent. Nejnižší byla v zatím posledních doplňovacích volbách v Praze 10 v roce 2014 a to necelých 9 procent (Tab. 3 a Graf 1).

Graf 1 Volební účast v doplňovacích (DV) a řádných volbách

3. Kandidáti v doplňovacích volbách

Ve všech deseti uskutečněných doplňovacích volbách kandidovalo 75 kandidátů 23 různých politických stran a hnutí, 8 koalic a 4 nezávislí kandidáti. Nejvíce kandidátů navrhly politické strany KSČM a ODS, shodně po 10 kandidátech. ČSSD měla své zástupce v 9 a KDU-ČSL v 7 obvodech. Politické hnutí NEZÁVISLÍ kandidovalo 4krát a Strana svobodných občanů 3krát. Dalších 7 politických stran a hnutí postavilo svého kandidáta ve dvou obvodech a 18 subjektů pouze v jednom volebním obvodu.

Tab. 4 Kandidáti podle navrhuje strany a politické příslušnosti

Strana, která kandidáta navrhla	Kandidáti celkem	v tom s politickou příslušností		
		k navrhuje straně	k jiné než navrhuje straně	bez politické příslušnosti
ANO 2011	1	-	-	1
Česká pirátská strana	2	1	-	1
Česká str.sociálně demokrat.	9	7	-	2
Česká Suverenita	2	1	-	1
Čtyřkoalice	1	-	-	1
DOMOV	1	-	-	1
Humanistická strana	1	-	-	1
Komunistická str.Čech a Moravy	10	8	1	1
Konzervativní a sociální hnutí	1	1	-	-
Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	7	6	-	1
Liberálové.CZ	2	-	-	2
NEZ.PRO P10-HNUTÍ PRO LEPŠÍ 10	1	-	-	1
Nezávislá iniciativa (NEI)	1	1	-	-
NEZÁVISLÍ	4	2	-	2
Nezávislí kandidáti	4	-	-	4
OBČANÉ.CZ	1	-	1	-
Občanská demokratická aliance	1	1	-	-
Občanská demokratická strana	10	8	-	2
Republikánská unie	1	-	-	1
Sdruž.nezáv.občanů Prahy 13	1	-	-	1
SNK Evropští demokraté	2	1	-	1
Spojení demokraté-Sdruž.nezáv.	1	-	-	1
STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ	2	-	-	2
Str.pro otevřenou společnost	1	-	-	1
Str.venkova-spoj.občan.sily	1	-	-	1
Strana svobodných občanů	3	3	-	-
Strana zdravého rozumu	2	1	-	1
Strana zelených	2	1	-	1
TOP 09	1	-	-	1
Unie svobody-Demokratická unie	1	-	-	1
Úsvit přímé demokracie	1	-	-	1
Volte Pr.Blok www.cibulka.net	1	1	-	-
Celkem	79	43	2	34

Naprostá většina kandidátů (34, tj. 43 %) byla bez politické příslušnosti. Tito kandidovali nejen jako nezávislí kandidáti, ale také téměř za každou stranu, která měla více než jednoho kandidáta. Členy KSČM a ODS bylo shodně 8 kandidátů, členů ČSSD bylo 7 a KDU-ČSL 6. Jediná strana, za kterou kandidovali pouze její členové a postavila více než jednoho kandidáta, byla Strana svobodných občanů. Za KSČM a politické hnutí OBČANÉ.CZ kandidoval kandidát, který byl příslušníkem jiné politické strany (Strany demokratického socialismu, resp. Klubu angažovaných nestraníků), než která ho do voleb nominovala.

Tab. 5 Kandidáti na senátory podle pohlaví a věku

Věková skupina	Celkem		Muži		Ženy	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Celkem	79	100,00	66	83,54	13	16,46
40 až 49 let	21	26,58	17	21,52	4	5,06
50 až 59 let	39	49,37	33	41,77	6	7,59
60 a více let	19	24,05	16	20,25	3	3,80
Průměrný věk	54,2		54,6		52,3	

Nejčastějším kandidátem na senátora z hlediska věku a pohlaví byl muž ve věku 50 až 59 let. Těch kandidovalo v doplňovacích volbách téměř 42 % ze všech kandidátů. Podíl žen na celkovém počtu kandidátů byl nízký, necelých 17 %. Nejvyšší zastoupení měly ženy v nejmladší věkové kategorii a to téměř pětinu z kandidátů této věkové skupiny. Průměrný věk kandidáta byl 54,2 roku, přitom muži byli průměrně o více než 2 roky starší než ženy.

4. Výsledky volebních stran

Ve volebním obvodu Praha 1 byl v doplňovacích volbách 1999 zvolen senátor již v 1. kole. Jednalo se o senátora Václava Fišera, který kandidoval jako nezávislý kandidát. Ve všech ostatních volebních obvodech proběhlo i 2. kolo voleb.

Nejvíce kandidátů, kteří postoupili do druhého kola doplňovacích voleb, bylo za Občanskou demokratickou stranu (7). Ve druhém kole však z těchto kandidátů uspěli pouze dva. Druhá strana, která měla své zástupce při doplňovacích volbách ve všech obvodech (KSČM), byla ještě méně úspěšná. Do druhého kola postoupili jenom dva její kandidáti a senátorem byl zvolen pouze jeden. Nejúspěšnější stranou se jeví KDU-ČSL. Ze 7 jejích kandidátů postoupili do druhého kola 4 kandidáti, kteří až na jednoho všichni uspěli. Relativně nejúspěšnějším volebním uskupením byla koalice Strany zelených a ČSSD, jejíž jediný nominovaný kandidát (navržen Stranou zelených) byl ve volbách úspěšný, což znamenalo stoprocentní úspěšnost.

Tab. 6 Úspěšnost kandidátů podle volebních stran (postupující a zvolení kandidáti)

Volební strana	Kandidující celkem	Postupující do 2. kola		Zvolení kandidáti		
		abs.	v % z kandid.	abs.	v % z kandid.	v % z postup.
ANO 2011	1	1	100,00	-	-	-
Česká str.sociálně demokrat.	9	3	33,33	2	22,22	66,67
Komunistická str.Čech a Moravy	10	2	20,00	1	10,00	50,00
Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	7	4	57,14	3	42,86	75,00
Nezávislí kandidáti	4	1	25,00	1 ⁾	25,00	-
Občanská demokratická strana	10	7	70,00	2	20,00	28,57
Koalice SZ a ČSSD	1	1	100,00	1	100,00	100,00

⁾ kandidát zvítězil již v 1. kole

5. Změny ve složení Senátu po doplňovacích volbách

Jak ovlivnily doplňovací volby rozložení politických sil v Senátu je vidět z tabulky 7. Pouze ve dvou případech zůstala strana, kterou byl kandidát do voleb navržen, stejná jako u odstoupivšího senátora. Bylo to v roce 2003 u ODS ve volebním obvodu Brno-město a v roce 2011 ve volebním obvodu Kladno, kdy byl senátor za ČSSD nahrazen senátorem ze stejné volební strany.

Tab. 7 Změny ve složení Senátu po doplňovacích volbách
(řazeno chronologicky podle data konání doplňovacích voleb)

Volební obvod	Kandidát zvolený v předchozích řádných volbách			Kandidát zvolený v doplňovacích volbách		
	Příjmení a jméno	navrhující strana	politická příslušnost	Příjmení a jméno	navrhující strana	politická příslušnost
27 Praha 1	Benda Václav	ODS	ODS	Fischer Václav	NK	BEZPP
12 Strakonice	Rychetský Pavel	ČSSD	ČSSD	Kalbáč Josef	KDU-ČSL	KDU-ČSL
58 Brno-město	Lastovecká Dagmar	ODS	ODS	Jarůšek Karel	ODS	ODS
20 Praha 4	Zieleniec Josef	US-DEU	BEZPP	Přihoda František	ODS	ODS
54 Znojmo	Železný Vladimír	NEZ	BEZPP	Špaček Milan	KDU-ČSL	KDU-ČSL
5 Chomutov	Skála Petr	NK	BEZPP	Homolka Václav	KSČM	KSČM
63 Přerov	Seitlová Jitka	NEZ	BEZPP	Lajtoch Jiří	ČSSD	ČSSD
30 Kladno	Dienstbier Jiří st.	ČSSD	BEZPP	Dienstbier Jiří ml.	ČSSD	ČSSD
80 Zlín	Okamura Tomio	NK	BEZPP	Kunčar Patrik	KDU-ČSL	KDU-ČSL
22 Praha 10	Štětina Jaromír	TOP 09	BEZPP	Cabrnichová Ivana	SZ	SZ

V souhrnu získala konáním doplňovacích voleb nejvíce KDU-ČSL a to 3 mandáty. Jeden mandát získala také KSČM a Strana zelených, u ODS a ČSSD se počet mandátů nezměnil. Po jednom mandátu ztratili nezávislí kandidáti, US-DEU a TOP 09 a o dva mandáty přišlo politické hnutí NEZÁVISLÍ.

Z hlediska politické příslušnosti senátorů je zajímavé, že v sedmi případech byli senátoři bez politické příslušnosti nahrazeni senátory s politickou příslušností ke straně, která je do voleb navrhla.

Graf 2 Délka funkce senátorů zvolených v řádných (ŘV) a doplňovacích (DV) volbách v jednotlivých obvodech, s barevným vyznačením strany, která senátora do voleb navrhla

